

Inka Hopsu vihr ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Ihmisoikeusliiton toiminnan tukemiseen (150 000 euroa)

Eduskunnalle

Ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle ihmiselle. Ne ovat yleismaailmallisia, luovuttamattomia ja perustavanlaatuisia. Ne ovat osa kansainvälistä oikeutta, ja niiden toteutumista valvotaan kansainvälisissä ja kansallisissa valvontaelimissä. Ihmisoikeusliitto on ainoa yleinen ihmisoikeusjärjestö, joka seuraa kokonaisvaltaisesti Suomen ihmisoikeustilannetta. Ihmisoikeuksien edistäminen ja vaaliminen on länsimaisen sivistysvaltion tunnusmerkki ja velvollisuus. Vahvan kansalaisyhteiskunnan merkitys on tässä työssä keskeinen.

Kansalaisjärjestöt, kuten Ihmisoikeusliitto, valvovat ja edistävät osaltaan ihmisoikeuksien toteutumista sekä tukevat Suomen ulkopolitiikan tavoitetta vahvistaa kansainvälistä monenkeskistä sopimus pohjaista järjestelmää. Ihmisoikeusliitto seuraa kokonaisvaltaisesti ihmisoikeuksien edistymistä Suomessa ja raportoi siitä kansainvälisille toimijoille (YK, Euroopan neuvosto, EU:n perusoikeusvirasto, ETYJ). Nämä tahot kuulevat Ihmisoikeusliittoa myös Suomen vierailuillaan. Ihmisoikeusliitto kommentoi ihmisoikeustilannetta yksittäisiä teemoja tai ryhmiä laajemmin, ja pystyy suhteuttamaan eri oikeuksien kehittymistä toisiinsa.

Lisäksi Ihmisoikeusliitto vetää kahdenkymmenen ihmisoikeustyötä Suomessa tekevän järjestön verkostoa. Järjestö kouluttaa ihmisoikeuksista viranomaistahoja ja järjestöjä (mm. poliisi, syyttäjänvirasto, kouluterveydenhuolto, nuorisotoimi, urheilutoimijat). Lisäksi Ihmisoikeusliitto nostaa uusia ihmisoikeusteemoja yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä tekee pitkäjänteistä työtä esimerkiksi tyttöjen sukupuolielinten silpomisen ehkäisyksi Suomessa, nk. kunniaan liittyvän väkivallan ehkäisemiseksi, urheilun ja ihmisoikeuksien tematiikkaan sekä toimeentuloon liittyen. Ihmisoikeusliiton työ tukee osaltaan pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteita: "Suomi edistää kaikessa toiminnassaan demokratian, kansalaisyhteiskunnan, perus- ja ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltion periaatteita [...] demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyvien käytäntöjen kehittämistä."

Hallituksen vuoden 2025 talousarvioehdotuksen momentille '25.01.50 Avustukset' kohdistuu Oikeusministeriön valtionavustukseen huomattava leikkaus. Myöntö Ihmisoikeusliitolle on vuodelle 2025 vain 100 000 euroa. Vuoden 2024 myöntö OM:n perusbudjetista oli 230 000 euroa ja eduskunnan jakovaran kanssa yhteensä 330 000 euroa. Leikkaus on huomattava ja sen vaikutus raju.

Talousarvioaloite TAA 18/2024 vp

Ihmisoikeusliitto on ryhtynyt välittömästi mittaviin sopeutustoimiin ja vahvistaa myös yritysysteistyötä ja muuta yksityistä varainhankintaa. Suuri ja äkillinen leikkaus tekee vaikeaksi myös OKM:n ja STEA:n rahoittamien temaattisten hankkeiden toteuttamisen. Näitä ovat urheilun lisäksi mm. työ kunniaväkivallan ehkäisemiseksi ja köyhimpien ihmisten osallisuuden vahvistamiseksi.

Koska leikkaus on suuri ja äkillinen, myöntö jakovarasta on välttämätön ydintoiminnan laadukkaaksi jatkamiseksi. Ilman jakovaraa Ihmisoikeusliitto joutuu jättämään pois useita viranomais-ten ja kansainvälisten toimijoiden tapaamis- ja lausuntopyyntöjä sekä jäämään pois kansainvälisten ihmisoikeusasioiden neuvottelukunnasta (IONK). Ihmisoikeusliitto joutuu lopettamaan opettajien aktiivisesti käyttämään ihmisoikeudet.net -sivuston.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 150 000 euroa momentille 25.01.50 Ihmisoikeusliiton toiminnan tukemiseen.

Helsingissä 4.10.2024

Inka Hopsu vihr
Bella Forsgrén vihr
Eva Biaudet r